

در «قفسه کتاب» جام جم بخوانید:

قصه قلم‌داران

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

سه‌شنبه ۱۷ تیر ۱۳۹۹ | ۱۵ ذی‌القعدة ۱۴۴۱ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌ویکم - شماره ۵۶۹۹ | استان تهران و البرز ۲۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۰۰۰ تومان | Tuesday - July 7, 2020

۷ اقتصاددان در گفت‌وگو با جام جم از راهکارهای کاهش فاصله طبقاتی در شرایط تورمی شدید می‌گویند

سهام عدالت ۲ را اجرا کنید

(۳)

این ۵۰ ثانیه تلخ

ویدئوی منتشر شده از هجوم مردم برای خرید ارز حقایق تکان دهنده‌ای را به ما نشان داد

۱

درباره عکس منتشر شده از استاد شفیعی کدکنی در مشهد

جامعه کبیره در حرم امام رضا(ع)

| بیشتر بخوانید |

رابرت اسمیت، استاد دانشگاه
سانفرانسیسکو در گفت وگو با جام جم:

ایران، تضمین‌های آمریکا را باور نمی‌کند

(۸)

بررسی‌ها نشان می‌دهد تقریباً هیچ صاحبخانه‌ای
سقف افزایش اجاره‌بها را جدی نگرفته است

مستاجرگشان

(۱۸)

حبیب خرابی‌فر از انتشار آلبوم موسیقی
فیلم «ماجرای نیمروز» می‌گوید

ماجرای دیروز موسیقی امروز

(۹)

گفت وگو با بهرنگ بقایی
در سالروز تولد پدرش

شهرت، آب و نان ندارد

(۲۰)

طرح: احسان نجفی
جام جم

نکته

چرا اصلاح الگوی مصرف را جدی نگرفتیم؟

که باید کاری سیستماتیک و قانونمند انجام می‌دادند تا منجر به اصلاح الگوی مصرف در درازمدت می‌شد. در ادامه تلاش می‌شود به اختصار برخی از تبعات منفی این تسامح و سهل‌انگاری در حد بضاعت بیان شود. **مصرف سوخت خودروها:** به گزارش منابع معتبر، در حال حاضر بیش از ۷/۷ درصد خودروهای کشور فرسوده هستند که به اعتقاد کارشناسان با اسقاط آنها می‌توان سالانه بیش از ۴۰۰ میلیون لیتر سوخت صرفه جویی کرد.

مصرف نان: برآوردها حاکی است که در جامعه ما سالانه حدود دو میلیون تن ضایعات نان به دلیل اسراف و نداشتن الگوی صحیح مصرف به وجود می‌آید که این موضوع باعث هدررفت حدود ۳۳ درصد نان‌های تولید شده در کشور می‌شود.

مصرف آب: گزارش‌های مسؤولان حاکی از هدررفت حدود ۵۵ درصد مصارف آب خانگی دارد؛ در حالی که کشور ما کشور پراآبی نیست و مسؤولان ذی‌ربط برای آوردن آب به منازل مردم چه هزینه‌ها و زحمات طاقت‌فرسایی می‌کنند. **مصرف میوه و تره‌بار:** بر اساس آخرین آمار ارائه شده توسط فائو در سال ۲۰۱۹ رتبه نخست هدررفت ضایعات محصولات میوه و تره‌بار با ۳۰ درصد ضایعات به ایران اختصاص دارد که این عدد بیش از دو برابر میانگین جهانی است. گفتنی است با این حجم ضایعات (۴۰ میلیون تن در سال) می‌توان چیزی بالغ بر ۱۶ تا ۱۸ میلیون نفر را سیر کرد.

کارشناسان معتقدند زنجیره کاشت، داشت، برداشت و فرآیند توزیع محصول تا منازل در ایران به گونه‌ای شکل گرفته است که خروجی نهایی آن برخلاف همه کشورهای جهان جز تلفات و ضایعات محصولات، چیز دیگری نیست؛ مثلاً وجود پنج شش واسطه برای عرضه محصولات کشاورزی، نبود بسته‌بندی مناسب، نبود ناوگان حمل و نقل و انبارها و سردخانه‌های مناسب به منظور جلوگیری از فسادپذیری محصولات، نبود برنامه‌ریزی و اجرای الگوی مناسب کشت و ...

یادمان باشد کشور عزیزمان ایران در سخت‌ترین شرایط تحریم‌های ظالمانه قرار دارد و این حجم از ضایعات به رغم تاکیدات مکرر و نجات‌بخش رهبر معظم انقلاب زینده نظام جمهوری اسلامی ایران نیست. همگان باید اصلاح الگوی مصرف را جدی بگیریم.

دقیقاً ۱۰ سال پیش، رهبر معظم انقلاب با اشراف کامل از شرایط محیطی و محاطی کشور و آگاهی از آینده جامعه، مهم‌ترین مسأله روز اقتصادی را شیوه مصرف آحاد مردم و مسؤولان و راه برون‌رفت از مشکلات پیش‌رو را صرفه‌جویی عمومی و اصلاح الگوی مصرف دانستند و بر این اساس، شعار سال ۸۸ را «حرکت به سمت اصلاح الگوی مصرف» نام نهادند و فرمودند: «من آنچه را که می‌خواهم در این برهه عرض کنم این است که ملت عزیز جداً از اسراف و زیاده‌روی پرهیز کنند. چون وضع جامعه ما از لحاظ مصرف، وضع خوبی ندارد... عادت‌های ما، سنت‌های ما، روش‌های غلطی که از این و آن یاد گرفته‌ایم، ما را سوق داده است به زیاده‌روی در مصرف به نحو اسراف، یک نسبیتی باید در جامعه میان تولید و مصرف وجود داشته باشد. امروز در کشور ما اینجوری نیست... ایشان اواسط همان سال (۸۸) در این خصوص گفتند: «البته اصلاح الگوی مصرف مخصوص یک سال نیست؛ سال‌ها طول می‌کشد. شاید ده سال طول بکشد که انسان بخواهد این کار را بکند؛ اما باید شروع کنیم...»

امروز بیش از ۱۰ سال از اعلام شعار حرکت به سمت اصلاح الگوی مصرف به عنوان نقطه آغاز اصلاح نظام اقتصادی کشور می‌گذرد. همگان می‌دانیم سال‌ها بعد نیز معظم له حلقه‌های دیگر اصلاح نظام اقتصادی را متناسب با اقتضائات محیطی و محاطی و با محوریت تولید و اشتغال تعیین و ابلاغ کردند و انتظار داشتند در خلال این ۱۰ سال با پرهیز از اسراف و ایجاد رونق در تولید و همچنین اشاعه قناعت و صرفه‌جویی، الگوی مناسبی در جامعه شکل بگیرد که در آن تولید بر مصرف فزونی گیرد و به تبع آن حال جامعه خوب و عدالت اجتماعی گسترش یابد. هر چند بسیاری از تولیدکنندگان دلسوز کشورمان در عرصه‌های مختلف اقتصادی، نظامی، اجتماعی و ... همان راهی را رفتند که انتظار می‌رفت و دستاوردهای بزرگی نیز در این خلال کسب کردند، ولی بسیاری نیز موضوع را آن‌طور که باید و شاید جدی نگرفتند و سرلوحه اقدامات خود قرار ندادند؛ مسؤولانی

مهدی رضایی

مدیرعامل
بانک انصار

عکس یک

این ۵۰ ثانیه تلخ

با ذهن ده‌دوازده سالگی‌ات نگاه کنی، فکرمی‌کنی زنگ تفریح یک مدرسه خورده و بچه‌ها دارند هوریز می‌کنند توی حیاط مدرسه که از بوفه ساندویچ مخرف کالباس خشک بخرند و نوشابه فانتای تگری و این یک ربع وقت آزاد را خرج شکمشان کنند و با دگلوهای سوزنده را توی کلاس بزنند و بینی‌شان تا مغز سرشان تیر بکشد و بسوزد و کیف کنند. با ذهن بیست و یک‌سالگی و پنج‌سالگی‌ات نگاه کنی درهای استادبوم بی حساب و کتابی است که صرف داشتن بلیت اجازه ورود به آنها داده و پلک درها که باز شده، دارند می‌دوند یک جای خوب روی سکوها گیر می‌آورند و نزدیک‌ترین جابه دروازه‌ها بنشینند و از دیدن گل‌های احتمالی تیم محبوبشان به هوا بپرند و بلیت از دست رفتن فرصت‌ها حرص بخورند و مشت توی پیشانی بکوبند و زیر لب فحشی بدهند و دوباره بنشینند. با ذهن سی و پنج‌سالگی‌ات اگر بی‌صدایی فکرمی‌کنی ویدئویی است از آمریکادر شب بلک فرایدی و هجوم خلق ... برای خریدهایی با تخفیف بسیار بالا و این‌ها می‌دوند تا سهم و نصیب بیشتری داشته باشند.

این ویدئو همه اینها هست و هیچ‌کدام نیست ... این ویدئو نشان می‌دهد که در قلاب دوربین هستند و از پله‌ها سرازیر می‌شوند و یکی‌شان هم زمین می‌خورد و چه کسانی که پشت دوربین‌اند و لمیده‌ها خنده‌هایی حال بدکن، حواسشان هست که این سکانس طلایی را کامل و جامع فیلمبرداری کنند و چیزی از دست ندهند.

این خود ماییم. سال‌هاست همینیم. قصه چیست؟ ویدئو تکه فیلمی است از هجوم مردم به پاساژی که قطب فروش ارز و محل تجمع صراف‌هاست. اول صبح کاری است. مردم پشت درند که ارز بخرند. در که باز می‌شود می‌ریزند برای خرید ارز؛ به قیمت است؟ نه، معلوم است که سرمایه‌گذاری مطمئنی است؟ هیچ‌کس ظاهراً خبر ندارد. قصد ندارم پرقبایم را بالا بگیرم از این ورطه و خود را از این مردم جدا بدارم. هرکدامشان دیده‌و نادیده‌نقشی در زندگی تک‌تک من و شما داشته‌اند. این مردم دارند می‌دوند دلار بخرند. چقدر؟ فوقش ۴۰۰۰ دلار. روی هر کدامش چقدر ممکن است سود کنند؟ کسی خبر ندارد. ولی فکرمی‌کنم از ارز فروشی کرده‌اند. محکومند؟ خیر. مقصدنر؟ ممکن است. صراف وقتی ببیند دلاری که ۲۲ هزار تومان است و این جوری مشتری‌ای دارد که خودش راز از روی پله‌ها پرت می‌کند پایین، عشقش بکشد می‌تواند فردا دلار را ۲۳ هزار تومان روی تابلوهای بی‌ریخت پشت شیشه مغازه‌اش بنویسد و یک قصه بی‌انتها را رقم بزند. و اما تویی که دوربین به دست زیر کولر گازی نشسته‌ای و استنشام با بوی خنک خوشبو کننده و قهوه دم‌صیحت حالا فیلم هم می‌گیری، به‌لبا خود شما هستم، از قدیم گفته‌اند که به جملات ناز به تبی بند است و به مالت ناز به ششی بند است. به خدا گریه دارد. آن کسی که دارد می‌دود دنبال این است که یک قرانش را بکند دوزار... کسی که این جوری دارد می‌دود دنبال زندگی‌اش است. دنبال کاری به خیال خودش و البته شاید درست است که ریال‌ش بخار نشود. با این اقتصادی که می‌روی ناهار بخوری از لحظه چنگال فرو کردن دران مرغ تا لحظه قلب آخر نوشابه‌ات در رستوران روی قیمت غذا آمده‌و رستوران دار اگر آن گذار را به تو نفروخته بود، ولوت بود. این دودین‌ها طبیعی است. ما همه‌مان جایی‌یک جوری در روز می‌دویم. اصلاً باید بدویم. دودین کار مرد است. چندسالی است قیمت‌ها سر به فلک کشیده. رفاه، آسایش و آرامش در طبقه چندم برچی دست نیافتنی، می‌گوید بی‌ابه من برس و ما می‌دویم؛ اما پله‌های زندگی پاگرد ندارد. آنها که سوار آسانسورند که هیچ. برای پیاده‌ها نه یک آپسردکن گذاشته‌اند و نه یک نیمکت. جاهایی روی پله‌ها خرده شیشه هم ریخته‌اند. ما که می‌دویم، ولی یک نفر بگوید خط پایان کجاست، قبل از آن‌که به خط پایان عمرمان برسیم حداقل نفسی بکشیم، بشد که ...

حامد عسگری

شاعر و نویسنده

چند نکته درباره اتفاق روز یکشنبه مجلس

تصویری که روز یکشنبه از حضور وزیر خارجه در مجلس شورای اسلامی منعکس شد، چگونه تصویری بود؟ وزیر خارجه به عنوان مهمان و از باب معارفه و تحلیل وضعیت سیاست خارجی به مجلس دعوت شد؛ اما در لایه‌های بحث، مکرر مهمه و داد و فریاد از اطراف و انکاف مجلس بلند بود، وزیر خارجه نیز متقابلاً بر حرارت کلام خود می‌افزود، فضای جلسه از حالت گفت‌وگو به جدل میل کرد و در نهایت تصویری متشنج از سطوح بالای حکمرانی در کشور به افکار عمومی مخابره شد. بدون تردید، فضای تقابلی و اهانت در شأن مجلس و سایر قوای کشور نیست و بزرگان نظام نیز در خصوص موقعیت‌های مشابه تذکر داده‌اند. خسارت مهم ناشی از چنین موقعیت‌های متشنج در شرایط فعلی، افزایش نگرانی و اضطراب مردم، امیدواری و هیجان دشمنان کشور است. فضای جدلی جلسه روز یکشنبه به مجلس و هر موقعیت دیگری که بر این فرامتن استوار شود، ناگزیر مفهوم مرکزی تبلیغات و عملیات روانی دشمن علیه کشور یعنی کارگر افتادن فشار حداکثری را (که نتیجه آن مقصرسازی، رفتارهای عصبی و نداشتن ایده مشخص برای حل مسائل است) تقویت خواهد کرد.

البته اشتباه نشود این به معنای کوتاه آمدن مجلس و دیگر نهادها از وظایف قانونی خود نیست؛ از قضا روی دیگر سکه ناامیدسازی و ایجاد نگرانی در مردم که آن نیز مطلوب دشمن است، رویکرد‌های انزواجویانه و انفعالی دستگاه‌های مسؤول است. انزوا و انفعال، احساس رهاشدگی امور را در جامعه ایجاد می‌کند و عوارض عملی آن بلکه به مراتب بدتر از وضعیت جدال است.

نقد تصویر برخاسته از جلسه روز یکشنبه نباید تفسیر به بی‌عملی و تاویل به سکوت شود. اساساً مطالبه‌گری و پرسشگری برای حرکت از وضع موجود به سمت وضع مطلوب، جزو ذاتیات انقلاب اسلامی است، بنابراین مسدود کردن باب بحث و گفت‌وگو حرکتی غیرانقلابی است. امروز که برجام تمام شده و چیز زیادی از آن نمانده است، اما حتی در همان بنبوه‌ها مذاکرات و رفت و آمدها، همت و دغدغه جمعی از دلسوزان و منتقدان این بود که با وجود برجسب‌های متعددی که نثار آنها می‌شد (تندرو، دلواپس ...) اجازه ندهند در یک موضوع مهم ملی که با سرنوشت کشور و آینده آن ربط وثیق دارد، مسیر گفت‌وگو مسدود شود. رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز این را دغدغه را مورد حمایت قرار دادند و با تاکید بر این که دغدغه داشتن و دلواپسی در قبال مسائل مهم و حساس کشور جرم نیست، از ایجاد مارپیچ سکوت و منزوی کردن منتقدان جلوگیری کردند.

به طریق اولی، امروز که یک کارنامه قابل ارزشیابی از مهم‌ترین ایده سیاست خارجی (برجام) برای حل مسائل کشور وجود دارد، فضا باید برای بحث و تجربه‌اندوزی باز باشد و این تجربه ملی دائم مورد بازخوانی قرار گیرد. رهبر انقلاب اسلامی نیز علاوه بر تاکیدات کلان و مکرر خود مبنی بر پرهیز از اعتماد به بیرون، مشخصاً در چندمقطع فرآیند منجر به برجام و نتایج آن را نقد کرده‌اند (انتقاد از تعجیل، انتقاد از تضمین نگرفتن برای رفع تحریم‌ها، انتقاد ضمنی از رعایت نشدن برخی خطوط قرمز و شروط اجرای برجام).

۱

انتقاد از اتفاقات روز یکشنبه مجلس نباید مساوی با سرکوب منتقدان و نادیده گرفتن انتقاداتی باشد که غالب آنها نیز به حق و وارد است.

۲

مسؤولان امور باید به قاعده «مسؤولیت - پاسخگویی» به سؤالات پاسخ دهند. پاسخ سؤالات قاعداً تا سنگر گرفتن پشت اوصافی نیست که رهبر انقلاب اسلامی برای مذاکره‌کنندگان برشمردند. آن اوصاف و تعابیر دقیق و بجا و در واقع سرمایه‌ای برای متولیان موضوع بود که مسؤولیت آنها را بیشتر می‌کرد. مقام مسؤول طبیعتاً باید پاسخگو باشد که با آن حجم از سرمایه فنی، سیاسی، اعتباری چه دستاوردهایی برای کشور داشته است؟

۳

بحث و گفت‌وگو حتی چالشی باید در فضای عقلانی، صمیمانه، به دور از توهین و درشت‌گویی، همراه با استدلال و منطق انجام شود و از رفتارهای دون‌شان نظام اسلامی که مردم را مضطرب و دشمنان را متوهم می‌کند، به شدت پرهیز شود. از آنجا که در آغاز کار و فعالیت مجلس قرار داریم و انباشت خوبی از انگیزه در نمایندگان غالباً جدید برای کار و تلاش وجود دارد، ریل‌گذاری برای جهت دادن صحیح به این انگیزه‌ها و جلوگیری از انعکاس تصویر نامناسب از مجلس می‌تواند به عنوان یک اولویت در دستور کار نمایندگان محترم قرار بگیرد. چارچوب و الگوی تعامل منطقی و در عین حال جدی با دولت و سایر دستگاه‌ها باید بر اساس تفاهم و خرد جمعی خود نمایندگان تعیین شود.

ضمیمه رایگان امروز

نیازمندی استان قم و اصفهان

ویژه نامه استان های خراسان رضوی، بوشهر و آذربایجان

مسجد جامع بوشهر